Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 220. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 18, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 18-го ЛИСТОПАДА 1995 р. Ч. 220. РІК CII.

ЛІВІ ЗАБЛЬОКУВАЛИ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ ПРО ЗЕМЛЮ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 15-го листопада, на сесії Верховної Ради України депутати розглянули питання внесення змін і доповнень до Земельного кодексу України.

Це питання почали розглядати ще 14-го листопада на вечірньому засіданні, але дискусії були такі гарячі, що довелося перенести розгляд на наступний день. Депутати від фракцій комуністів та соціялістів гаряче обороняли думку, що земля не може стати товаром. На сесії домінувало гасло „Нема землі — нема держави". Представники лівих сил запевняли, що приватизація землі приведе до того, що їх викуплять перекупники та чужинці.

Оскільки проєкт закону подано на розгляд парляменту з ініціятиви Президента, то депутат Валентина Семенюк, заочно звертаючись до Л. Кучми, вигукнула: „Народ вас прокляне, якщо наша земля дістанеться чужинцям".

Із 349 депутатів „за" відхилення положення про купівлю-продаж землі проголосували 245 депутатів, „проти" — 13, утрималися — 21. Парлямент постановив внести зміни до проєкту і знову розглянути його у Верховній Раді за три тижні.

КИЇВСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПЕРЕДАЧІ ХРАМУ МОСКВІ

Київ (УНІАР). — Як стало відомо, Президент України Леонід Кучма доручив структурам Кабінету Міністрів України позитивно вирішити питання передачі національної української святині — пам'ятки XII століття Свято-Кирилівської церкви Києва Московському Патріярхатові.

Як повідомив кореспондента УНІАР Артур Губар, пресссекретар Київського Патріярхату, все розпочалося ще після „чорного вівторка" — дня похорону Патріярха Володимира, десь наприкінці липня. Митрополит Володимир Сабодан звернувся листом до Кабінету Міністрів України з проханням передати Свято-Кирилівську церкву Московському Патріярхатові. Але далі цього тоді справа не пішла. Тоді Митрополит звернувся з листом безпосередньо до Президента України Л. Кучми і той наклав власноручно резолюцію приблизно такого тексту: „Прошу вирішити позитивно".

Київський Патріярхат вважає, що такі дії є образою почуттів українського народу. Він висловлює свій рішучий протест з приводу цього і закликає українську громадськість стати на захист національних святинь від зазіхань чужинців.

Президент відкликав свою поїздку до Японії

Вашінгтон. — З уваги на безвихідність існуючої ситуації в країні з приводу неспроможности домовлення між Урядом президента Билла Клінтона і Конгресом, щодо заходів для збалансовання державного бюджету впродовж наступних сімох років, Президент у середу, 15-го листопада, повідомив, що не поїде до Осаки в Японії на азійську економічну конференцію. З'єднані Стейти Америки на згаданий конференції репрезентуватиме віцепрезидент Ал Гор.

Згідно з твердженнями офіційних чинників Білого Дому, Президент уважає, що не може собі дозволити на таку подорож, коли в країні існує кризова ситуація. На думку аналітиків, анулювання цієї подорожі ще більше загострить й без того напружені відносини між ЗСА і Японією.

В країні , вже четвертий день закриті деякі державні установи, а секретар Державного скарбу Роберт Рубін сказав, що мусів зробити „надзвичайні" потягнення, щоб держава оминула невиконання своїх зобов'язань супроти позикодавців. Він з пенсійного фонду державних урядників взяв 61.3 блн. дол. щоб могти покривати зобов'язання держави, а при тому сказав, що цих грошей вистане до половини грудня, додаючи, що, це не є спосіб могутньої країни завідувати своїми фінансами".

Ш. ПЕРЕЗ ХОЧЕ ПОДОЛАТИ РОЗКОЛ У ЖИДІВСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ

Тель-Авів, Ізраїль. — В середу, 15-го листопада, Шімон Перез, який тепер виконує обов'язки прем'єр-міністра, зустрівся з лідером поміркованої релігійної партії рабином Єгудою Аміталем і запропонував йому один з міністерських постів. Цим Ш. Перез має намір схилити на свій бік релігійні прошарки країни.

Того ж дня декілька опозиційних релігійних партій у парляменті дали до зрозуміння, що приєднаються до правлячої коаліції, якщо Ш. Перез уповільнить процес змінення миру з палестинцями і підтримає жидівських поселенців зі західнього берега Йордану і смуги Гази.

Судячи з усього, Ш. Перез відкине ці пропозиції. В інтерв'ю для американської телекомпанії Ей-Бі-Сі він обстоював право свого кабінету приймати „трудні рішення" і запевнив, що уряд буде рішуче боротися з релігійними екстремістами, які причетні до вбивства прем'єра Іцака Рабіна і тепер продовжують розпалювати ворожнечу у спільноті. „Я за згуртованість навколо демократії, однак я не за демократію, яка не знає, що вона повинна робити",— сказав Ш. Перез у згаданому інтерв'ю. Однак країна фактично розколена на ворогуючі табори. Офіційні особи і лідери опозиції звинувачують одні одних в ан-

(Закінчення на стор. 4)

Підтримують скасування смертної кари в Україні

Київ (Р. Р.). — Тут 10-го листопада українська філія Міжнародної Амнестії оприлюднила заяву, де висловлено підтримку міністрові юстиції України Сергієві Головатому у справі скасування смертної кари.

Українська асоціяція Міжнародна Амнестія виступає за беззастережне скасування в Україні смертної кари і висловлює жаль, що генеральний прокурор Григорій Ворсінов „не передбачає можливости введення мораторію на виконання смертних вироків".

Автори заяви пишуть, що у 1992-94 роках було страчено 241 особи і ніхто не дасть гарантії, що серед них усі того заслуговували. Отож, сказано в заяві, мораторій на виконання смертних вироків є „мінімально необхідним кроком, яким Верховна Рада могла б започаткувати глибоке і всебічне вивчення проблеми зростання злочинности", оскільки число страт не вплинуло на це позитивно.

ДПУ протестує проти розгляду закону про вибори

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 10-го листопада, Демократична Партія України оприлюднила заяву, якою вимагає зняти з розгляду у Верховній Раді закон про вибори народних депутатів.

В проєкті згаданого закону особливо неприємливим демократи вважають положення статті ч. 42, де *передбачено, що обраним вва*жається кандидат, який отримав більшість голосів у відношенні до інших кандидатів.

Керівники ДПУ вважають, що такий закон надасть значну перевагу лівим силам і секретним структурам. Перші, виставляючи одного кандидата, матимуть перевагу завдяки згуртованості, другі — за рахунок темних сил. Альтернативні голоси виборців будуть розпорошені, оскільки їм „допомагають влаштовувати чвари" між своїми кандидатами.

Оскільки проєкт нової конституції містить положення про двопалатний парлямент, ДПУ наполягає на тому, щоб зняти з розгляду в парляменті закон про вибори депутатів. У проєкті конституції передбачається також зміна системи самоврядування.

Група, яка працює над проєктом конституції, передбачила запровадження двопалатного парляменту. Вища палата складатиметься з представників областей, а нижня формуватиметься за змішаною пропорційно-мажоритарною системою. Фахівці вважають, що така структура може посилити представницькі функції законодавчого органу.

Представник парлямен*тарної фракції соціялістів* Володимир Марченко дотримується іншої думки: запровадження двопалатного парляменту розколе законодавчу гілку влади, що приведе до заникнення демократичних процесів. На думку Марченка, розкол законодавчої гілки влади „посилить і без того міцне становище Президента" і відкриє шлях до запровадження тоталітарного режиму.

Перший заступник голови Адміністрації Президента України Леонід Підпалов сказав, що двопалатний парлямент є більш приємливим і він міг би більш професійно виконувати свої обов'язки.

Заступник голови парляментарної Комісії з питань політики і судової реформи Олександер Лавринович сказав, що однопалатний парлямент сьогодні „цілком задовіляє Україну". Далі, на його думку, варто б узяти курс на децентралізацію аж до федералізації.

Українські вояки готові приєднатися до сил НАТО в Боснії

Київ. — 14-го листопада військовий ад'ютант Президента України Леоніда Кучми генерал Вадим Греченіков сказав „Радіо Свобода", що українські миротворчі війська готові брати участь у підтриманні миру в Боснії у складі миротворчих сил НАТО.

У відповідь на незадоволення Росії з цього приводу В. Греченіков заявив, що Україна керуватиметься своїми національними інтересами. Якщо Україна не візьме участи у миротворчих силах НАТО, міжнародний престиж її постраждає, додав він.

Не всі поділяють оптимізм російського міністра

Москва (УНІАР). — Міністерство статистики Російської Федерації провело нараду, присвячену майбутньому перепискові населення в 1999 році. Окрім працівників міністерства, у нараді взяли участь представники уряду й місцевих органів влади РФ, а також делегації від міністерств статистики всіх країн СНД, крім України.

Причину, через яку делегації СНД були запрошені на нараду, російський міністер статистики Юрій Юрський пояснив коротко: "Сьогодні ми живемо у різних державах, але як житимемо у 1999 році — ніхто сказати не може".

Правдоподібно, що саме з цієї причини українська делегація власне й відмовилась їхати до Москви — на нараду, що мала назву "всеросійської".

Кримські татари обстоюють свої права

Симферополь (УНІАР). — Верховна Рада Криму не схвалила поправок до двох статтей конституції, на яких особливо наполягають кримські татари: про повніше представництво меншин у Верховній Раді та про фактичну рівноправність трьох державних мов у Криму.

У відповідь кримсько-татарський Меджліс розпочав широкомаштабні акції протесту. Близько 2,000 татар зібралося на несанкціоноване віче біля кримського парляменту з гаслами "Геть російських шовіністів з Верховної Ради!" та "Шовінізм у Криму не пройде!"

Голова Меджлісу, народний депутат Криму Рефат Чубаров сказав, що він розчарований байдужістю українського Уряду до долі українців і кримських татар, які, крім усього, є корінним населенням півострова. Він заявив, що акції громадської непокори, включно з блокуванням шосейних доріг та залізниць, триватимуть доти, доки шовіністична Верховна Рада Криму не врахує належним чином права меншин. Водночас він закликав кримських татар не вдаватися до жодних дій, які мо-

(Закінчення на стор. 4)

„Кланяється наша голова, тай до вашої голови..."

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Ледве чи головний редактор „Свободи" слухав колись таких старо-українських побажань та ще з уст такого фольклориста-етнографа, як наша несподівана гостя — Христина Стебельська.

Із чарівним глиняним дзвіночком в руках, який, як виявляє нам, є найбільше символічним виробом людських рук, а людина, що дістане його мусить поклонитися Богу, вона складає дивні побажання, які наповнені, як і усі наші вірування, глибокою вірою і сердечністю: „Дай вам Боже, що на світі гоже, ну, а що не гоже, то не дай Вам Боже, щастя, здоров'я від нині до року, до ста, а далі як Господь Бог поможе..."

Христина Стебельська в редакції „Свободи".

Х. Стебельська звикла до таких побажань, як і до інших мелодійних розповідей народних звичаїв і все це прегарно гармонізує з її поставою та мовою, що відразу вказує на її звання і постійні виступи у телевізії. В українському телебаченні працює вона вже 18 років і добре знають її усі наші приїжджі з України тимбільше, що її програми завжди зв'язані із тими народними звичаями, які кожному українцеві близькі і дорогі.

Заслужений працівник культури України, консультант з питань народознавства в Івано-Франківському, а тепер завідувач редакцією народної творчости Націона-

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Л. Кучма та Є. Супрунюк в основному порозумілися

КИЇВ. — Голова Верховної Ради Криму Євген Супрунюк зустрівся у Києві з Президентом України Леонідом Кучмою й обговорив із ним актуальні кримські проблеми, зокрема зв'язані з проєктом нової кримської конституції. Зустріч, за словами Є. Супрунюка, була надзвичайно продуктивною: співрозмовники досягли згоди з більшости дискутованих питань. Голова кримського парляменту плянує відбути подібні зустрічі також із керівництвом Верховної Ради України.

Українці все ще їздять на заробітки до Росії

КИЇВ. — За даними російського Державного комітету статистики, в Росії торік працювало 129,000 іноземних громадян. Майже половина з них — понад 55,000 — українці. Особливо часто виїжджають на заробітки до Росії шахтарі, нафтовики, водії міського транспорту, які отримують там у кілька разів вищу платню, ніж в Україні.

Україна засуджує політичні переслідування в Нігерії

КИЇВ. — Міністерство закордонних справ Украни виступило з заявою, в якій засуджує розправу нігерійської влади над дев'ятьма громадськими активістами, борцями за права людини. "Наша держава виступає проти практики масових арештів, затримання без суду і слідства, тим більше — фізичного знищення інакомислячих", — говориться у заяві. МЗС України закликає керівників Нігерії здійснити необхідні кроки в бік демократизації суспільного життя та забезпечення прав людини відповідно до принципів міжнародного права.

З американських надлишків скористаються й українці

КИЇВ. — Департамент оборони ЗСА передало Україні 60 тонн медичного обладнання, теплого одягу та інших товарів на суму понад 830,000 дол. На Бориспільському летовищі літак з вантажем зустрічали амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Г. Міллер та віце-прем'єр-міністер України з питань гуманітарної політики Іван Курас. Це вже 15-тий літак з подібним вантажем від американського Уряду, який здійснює програму передачі надлишкового майна, що звільняється при закритті американських військових баз. Вартість майна, переданого Україні, оцінюється у 5 млн. дол., тобто приблизно стільки, скільки отримали разом усі інші країни колишнього СССР у рамках тієї самої програми.

Атомна енергетика залишається пріоритетною

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма підготував проєкт указу про реструктуризацію атомної енергетики — однієї з найпотужніших експортних галузей української економіки. Як повідомив перший заступник Державного комітету з атомної енергетики Нур Інгматурін, Україна сподівається отримати для цих цілей від країн "великої сімки" 100 млн. дол. кредиту. Ще 500 млн. кредиту для спорудження нових блоків на українських атомних електростанціях обіцяє виділити Україні Світовий банк.

Вшанували пам'ять авторів гимну України

ЛЬВІВ. — Тут 10-13-го листопада відбулася акція „Ним єдина Україна", присвячена авторам державного гимну України Михайлові Вербицькому та Павлові Чубинському. Відбулося багато культурних заходів і концертів. Виступили: народний артист України Тарас Петриненко; переможець першого міжнародного музичного фестивалю „Слов'янський базар —92" Олекса Берест із Вітебська; дипломант „Слов'янського базару —95" Ольга Юнакова, Львів; самодіяльна хорова капеля ім. П. Чубинського із селища Чубинського Київської области та багато інших зірок української сцени.

Зростає число хворих на гепатит

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ. — У Кіровському та райнні число хворих на вірусний гепатит досягло 395 осіб. За дев'ять місяців цього року в Україні хворих на гепатит „А" зареєстровано 102,717 осіб, з яких 31,514 діти до 14 років. За останній місяць ріст числа хворих становив 30 відсотків. У Запоріжжі на гепатит „А" захворіли 360 військовослужбовців підрозділу швидкого реагування „Гепард", які живуть у холодних приміщеннях і користуються неочищеною водою.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 15-ГО ЛИСТОПАДА, корпорація Ей-Ті-Ті повідомила, що запропонувала половині своїх працівників — 77,800 особам керівного стажу вчасний відхід на пенсію з відповідною грошовою нагородою, якщо вони це зроблять до 13-го січня 1996 року. Таку пропозицію викупу своїм керівникам відділів Ей-Ті-Ті оправдує зростом конкуренції їхньої головної ділянки — телефонічних сполучень далекого віддалення та майбутнього розподілу фірми на три окремі частини. Припускають, що тільки невелика кількість, приблизно 10 відсотків скористають зі згаданої пропозиції. Одначе всі інші не є цілком певними, яка їхня майбутність та чи взагалі вони її матимуть, залишившись в Ей-Ті-Ті.

У ВАШІНҐТОНІ ОБ'ЄДНАНА Конгресова комісія офіційно дала свою згоду та додатковіх 26 млн. дол. державних грошей на проєкт оновлення нюйоркської поїздової Пенсильванійської станції. Згадана станція знаходиться під спортовою ареною Медісон Сквер Гарден з продовженням аж до будинку головної пошти, що є названий ім. Джеймса Фарлі та знаходиться на 33-ій вулиці і Восьмій авеню. Нюйоркський демократичний сенатор Патрик Мойниген, який є головним промотором цього проєкту, зазначив, що дуже радий такому рішенню Конгресової комісії.

НЕЩОДАВНО ВІДОМА ФІРМА Гутерс оф Амеріка з осідком в Атланті, що є власником цілої низки однакових ресторанів по всій країні, повідомила, що не візьме до уваги рекомендацій Федеральної комісії щодо їхньої практики принимання на працю тільки кельнерок. На скликаній ними пресовій конференції представники Гутерс запротестували проти недавнього рішенню Комісії однакових можливостей праці, що така політика принимання на працю до їхніх ресторанів тільки кельнерок, дорівнює дискримінації на статевій базі. Віцепрезидент фірми Майк МекНіл сказав, що федеральний закон дозволяє у деяких випадках на такі різничкування.

У СВІТІ

„ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ ЗАКУЛІСОВА боротьба довкола нафтового комплексу Чечні", — остерігає московська газета „Ізвестія".— Відновлення війни в Чечні є неминучим, практично вона може початися у будь-яку хвилину, хоч усі кругом говорять про необхідність миру. Причини цієї вибухонебезпечної нестабільности спостерігачі звично шукають в генеральських бюрах, насправді ж небезпека походить від тих столів, звідки легше досягнути до нафтового краника Чечні. Саме нафтовий підтекст чітко простежується протягом усіх чеченських подій, починаючи від того часу, як чеченці, проголосивши суверенітет республіки, ще не спинили нафтового потоку у Росію, і закінчуючи розпалом бойових дій, коли воюючі сторони, жорстоко знищуючи одна одну, з дивовижною старанністю оберігали об'єкти нафтового комплексу. Занадто багато інтересів зійшлося біля чеченського крану, тримати на ньому руку — це значить мати багатомільйонові прибутки у доларах".

ПОВІДОМЛЕННЯ

секретарям та новим членам УНСоюзу

Всі україномовні нові члени УНС, які набули грамоти у Департаменті Дорослих, від 1-го вересня 1995 р. отримують „Свободу" один місяць безплатно, щоб запізнати їх з нашою газетою та заохотити стати передплатниками. Англомовні члени отримують чотири безплатні числа "The Ukrainian Weekly".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Відновім мудру традицію!

Занепад совєтської імперії, а з нею і всього міжнародного комунізму, цього найпохмурішого у світовій історії явища, трохи розпогодив небо над людством. Визволені з-під московського чобота нації дістали можливість вибрати все найкраще з цивілізованого способу життя, зокрема відкрити поле для якнайповнішого вияву інтелектуальної й духової енергії жіноцтва. Йдеться не про претенсії самоцільного фемінізму, схильного допровадити добру справу до абсурду, тобто під гаслами емансипації надати жінці такі „права", щоб у неї вже не вистачило ні часу, ні сил бути просто жінкою. Не через протиставлення чоловічого первня жіночому, а через їхню конструктивну взаємодоповнюваність пролягає шлях до вищих ступенів суспільної самоорганізації.

Що стосується України, то такий підхід до „жіночого питання" не був би ні надто екстравагантним, ні взагалі новим — він цілком збігся б з давньою українською традицією, яка донесла з глибини віків, всупереч усім випробуванням, образ українки як активного співтворця родинного і суспільного порядку. Цей образ надзвичайно яскравий і величний — згадаймо хоч би постаті княгині Ольги, чи Анни Ярославни, королеви Франції, чи Євпраксії, імператриці німецької, чи Роксоляни, турецької султанші. Або візьмімо цілий прошарок — козачок, котрі на своїх плечах утримували весь лад у хаті і в селі, коли чоловіки воювали.

Властиво, запізніла европейська емансипація жінки нічого нового не могла запропонувати українці. Може й навпаки: якраз емансипація в умовах большевизму, пролетарського гегемонізму, загального спрощення і вульгаризації людських взаємин відштовхнули українську жінку далеко назад від її первісно-демократичного стану. Одначе досить було першої нагоди — і підставова українська тенденція знову діставала предметне втілення. Ось гідне подиву порівняння: у Тимчасовому уряді Росії, після повалення царизму, не було жодної жінки. В Українській же Центральній Раді засідало аж 11 депутаток.

Здогадуємося, що на цьому місці нашого читача закортить довідатися: а скільки жінок у теперішній Верховній Раді України? Менше, ніж у 1917 році, і цей показник засвідчує, що українська держава, формально незалежна, ще не позбулася прищеплених комуністичним тоталітаризмом комплексів меншвартости. Довголітній гніт психологічно переріс у самопригноблення. Заподіяні чужою імперією шкоди виявилися глибшими, ніж це здавалося на перший погляд. Ось чому Україна, замість легко випередити інші держави, не лише визнавши за жінкою рівні права у суспільному бутті і поступі, але й практично довірити чільні ділянки державотворення, ще значно відстає від, так би мовити, світових стандартів. При цьому не стверджуємо, що конче треба орієнтуватися на Европу: англійської „залізної лейді" замало для взірця. Як не дивно, проте в Азії, навіть у мусулманському світі, стимулюючих прикладів набагато більше: прем'єр Срі Лянки Сірімаво Бандаранаїке, прем'єр Бангладешу Бегум Галєда Зія Рагман, прем'єр Індії Індіра Ганді, прем'єр Пакістану Беназір Бгутто, прем'єр Туреччини Тансу Чіллер. У цьому сенсі першою ластівкою на теренах колишніх совєтських республік стало обрання цими днями жінки головою Верховної ради Латвії. Ігле Крейтусе представляє партію „Саймнієкс" („Господар") — мабуть, латвійцям вже остогидла чоловіча безгосподарність.

Коли ж в Україні станеться щось подібне? На початку листопада у Дніпропетровському відбулася міжнародна конференція „Жінки України: історія, сучасність та погляд у майбутнє", організована Союзом Українок. Зі задоволенням відзначаємо, що на ній йшла мова про участь українського жіноцтва у національно-визвольній боротьбі нашого народу, тобто про найславнішу сторінку недавньої історії, а також про створення умов рівних можливостей, про правні аспекти причетности жінок до державотворення. Треба обов'язково спробувати! „...Коли спостерігаю, як чоловіки-політики будь-якої миті гарячково хапаються за найменшу соломинку, аби бути на видноті, аби стати лідером чи лідерчиком якоїсь партії чи партійки, чи бозначого, аби досягнути якоїсь посади, щоб побути, образно кажучи, каліфами бодай на годину, — хто конче хоче стати національним вождем, отримати посаду і завдяки цій посаді — бажаний зиск і статус, — то мені стає смішно і сумно. І лячно за державу", — говорить у своєму недавньому інтерв'ю вже відома в українській політиці жінка — Лариса Скорик. Що — загостро, закритично? На жаль, є на таку критичність чимало підстав.

Микола Світуха

КАНАДА ПІСЛЯ РЕФЕРЕНДУМУ

II

Канада сьогодні мусить враховувати факт, що половина населення Квебеку підтримала сепаратистську плятформу провінційної партії, мандат якої бути при владі вигасне щойно 1999 року, всупереч резиґнації її теперішнього лідера і прем'єра провінції Жака Парізо. Вперше в історії ця партія може покладати надії на своїх льояльних союзників „Бльоку Квебекуа" у федеральному парляменті, які на кожному кроці торпедуватимуть всі ініціятиви уряду знайти кращу формулу канадського федералізму. Баланс сил на федеральному рівні не зміниться щонайменше до нових виборів, передбачених на 1998 рік.

Всі заяви сепаратистів вказують, що в будь-яких переговорах вони ставитимуть максимальні вимоги, розраховуючи на розчарування частини тих квебецьких франкофонів, які в жовтневому референдумі ще не були готові порвати зв'язки з Канадою. Загроза чергового референдуму, в якому лише один відсоток населення провінції (не більше 50,000 голосів) міг би перейти на сторону квебецьких націоналістів і тим вирішити майбутність Канади, буде використовувана як ефективна тактика у переговорах. Треба сумніватися, чи знайдеться відвага в будь-якій федеральній партії для підтримки політично ризиковного кроку, — відповідним законодавством не допустити до ще одного референдуму, навіть якщо б відповідний механізм був згідний з демократичними засадами і досвідом інших федеральних держав.

А все ж принципи демократії і світова опінія вимагають, щоб зміни державного устрою чи відділення частини держави відбувалися в згоді з положеннями діючої конституції. Однобічне проголошення незалежности Квебеку, чи якоїсь іншої території Канади, було б нелеґальним актом без відповідних конституційних змін. Нині ніхто не може запевнити, що питання права Квебеку на відокремлення буде предметом конституційних розмов, передбачених на 1997 рік. Якщо б так сталося, то і подібне питання про право на відокремлення від Квебеку тих частин теперішньої території провінції, які належали автохтонним племенам індіян і підлягають окремим договорам між ними і Канадою, також заслуговує на рівночасний розгляд.

Серйозні дискусії про структурні зміни канадського федерального устрою неможливі, якщо квебецькі націоналісти настоюватимуть на тому, щоб Квебек трактувати не як одну з десяти провінцій, але як одну з двох рівнорядних націй. При такому поставленні питання колесо історії повернулось би назад до концепції „двох націй", яку ще у 1970-их роках відхилено як таку, що по своїй сутті заперечує історію і теперішній багатокультурний характер Канади. Натомість є надії на консенсус про визнання Квебеку як „окрему спільноту", хоч немає запевнення, що такий акт задоволить твердих сепаратистів.

Після двох невдалих спроб у Канаді за останні 15 років знайти сприємливу для всіх конституційну формулу федералізму, нові розмови на цю тему покищо були б непродуктивними. Все ж поступово зарисовується характер можливих адміністраційних змін в напрямі децентралізації суспільної опіки неселення і поширення мандатів провінцій в сфері економіки і торгівлі. Постає питання, як далеко може поступити децентралізація без надмірного послаблення держави, перетворення федерального устрою на вільну конфедерацію реґіонів з усіма можливими неґативними наслідками? Що лучитиме сильніші і слабші провінції, віддалені на тисячі кілометрів, якщо не буде однакових федеральних стандартів у ділянках суспільної опіки, освіти тощо? Чи зростаючі економічні і соціяльні зв'язки в напрямі на південь не переважатимуть традиційних зв'язків на схід чи захід?

Всілякі зміни федерального устрою є серйозним питанням з погляду інтересів українців та інших етнокультурних груп Канади, які вклали значну контрибуцію в її розбудову. Ще більш серйозною є можливість відокремлення провінції Квебек, де етнокультурні групи налічують коло 18 відс. населення. В дебатах про те, якою повинна бути відновлена федерація і як запевнити її розвиток, українці Канади повинні заговорити одним сильним голосом.

Іван Гвозда

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ

III

З приходом до Европи системи виборів до сеймів і сенатів інститути політичної корупції уможливили за гроші набувати в парляментах позиції, як задля економічно-політичних користей для тих, які такі позиції набували, так і для престижу в суспільних колах. Варто тут пригадати, що специфічні форми американських державних інституцій, зокрема т. зв. розподіл властей, а також унікальний спосіб історичного розвитку суспільно-економічних систем, витворили в цій країні чи не найбільш рафіновані корупційні практики.

Спеціялісти цієї ділянки твердять, що корупція дуже рідко трапляється в примітивних суспільствах. І навпаки, чим новоунезалежнені держави є новішими, чим більше вони стараються усучаснитися, тим глибше в їхньому тілі загніжджується пістряк корупції.

Як вже згадувалося, „корупція" — це моральне звироднііння, що включає підкупство, непотизм, привласнення собі того, що не є заслужене. Незалежно від цього, д-р Най, як політичний науковець, старається в своїй статті прослідити як втрати для держави з приводу загніжджения в ній корупції, так і її можливі корисні аспекти для держави. Згідно з твердженням автора, існують дві школи — моралісти і ревізіоністи, які дискутують про можливості позитивної ролі, яку політична корупція може відігравати (або таки відіграє) в контексті політичного розвитку держав, зокрема в розв'язці економічного розвитку, національної інтеґрації і ємкости державних установ.

Проф. Най пише про те, що політична корупція може спричинитися до економічного розвитку держави різними способами. Перш за все, згідно з автором, політичну корупцію можна використати у формуванні капіталу, зокрема якщо в державі є обмаль приватного капіталу, а при тому влада не може стягати належну кількість податків. Питання лише в тому, чи дана держава зможе цей капітал ефективно включити в державну економіку. Подруге, корупцію можна використати для того, щоб усунути бльокування старань держави ввести в життя ринкові механізми противниками державних реформ. Автор також твердить, що з огляду на обмежені адміністративні ресурси більшости новостворених держав, при помочі корупції можна злагіднити ідеологічні і економічні позиції противників реформ. (Автор завважує, що застосування корупційних механізмів менаджерів совєтських фабрик дуже часто допомагало у більш ефективному переведенню в життя центрального плянування).

Потретє, беручи до уваги факт, що новоунезалежнені держави мають труднощі з браком адміністративних ресурсів, витрачувати для такої держави свої скромні ресурси на те, щоб усунути корупцію з суспільства, може причинитися до зволікання чи навіть до повного загальмування розвитку держави.

Почетверте, як твердить Най, „якщо приватновласник є вітальним фактором економічного росту (країни), і якщо в даній країні є загніжджене ідеологічне упередження супроти приватних економічних заінтересувань, корупція в цьому випадку може послужити як один із головних середників, який може цій країні позитивно послужити в процесі її розвитку". При помочі корупції є можливо допомогти національним меншинам в даній країні оминути звернені проти них дискримінаційні практики, чи уможливити їм доступ до державно-політичних рішень.

Поп'яте, корупцію використовується дуже часто для досягнення національної інтеґрації, для усунення поділу даного суспільства на групи правлячої еліти, зокрема між групою влади, групою новонагромадженого багатства. В подібний спосіб можна заінтеґрувати неелітні групи, — при помочі застосування низького рівня корупції (відношення між офіціянтами і членами нижчих верств суспільства, де мають тенденцію відігравати поважну ролю меншого рівня хабарі).

Проти застосування корупційних механізмів державою в її політичних процесах промовляє дуже грізний момент, а саме можливе витрачування новою державою і так тяжко до набуття економічних ресурсів, що може потягнути за собою дестабілізацією держави, зниження рівня державних спроможностей ефективно вводити в життя будь-яку оздоровляючу політику.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про забутого поета

Якось шукаючи, як це часто буває, за чимось у своїй бібліотеці, натрапила на декілька пожовклих аркушів, береги яких вже „кришаться" від старости, а там рівним письмом на верхній картці виписана цитата з Горація, що була епіграфом до тих віршів.

Гортаю, призабувши, що це таке, і знаходжу вірші тим самим, чистим і напрочуд чітким, каліграфічним письмом сиґноване М. Орест — „Осіннє". Читаю і не можу надивуватись, як той поетичний опис зливається з дійсністю, яку доводиться щодня саме тепер оглядати за шибою авта по дорозі до редакції: „І листя жовте і ру м'яно-ржаве, у придорожні падає канави..." *І на закінчення:* „І я і ти стомились простувати, тож осінь нам заготувала шати, не стеле болю, стеле супокій — і ляжем ми і заснемо у ній"...

А далі на тих занедбаних, потріпаних роками окремих листках — п'ять поезій, і кожна така спокійна, так неквапно і розмірено покладена, така вдумлива, як її автор — Михайло Зеров. Який скарб — це ж автограф, то ж власною рукою автора написані поезії, так як їх вимережив він на папері, приїхавши до Львова у 1944 році, незадовго перед нашим великим ісходом на Захід, з якого він уже ніколи не повернувся на Україну. Із цих незугарних карток стає немов жива переді мною постать М. Зерова, такого, яким пізнала після приїзду до Львова, коли він сидів у нас в нашому „Mon Bijou" (Мій скарб), як звали дім на Пушкіна 21 (а тоді Потоцького 21) і читав не виявлені до того часу поезії. Він видався мені тоді більше схожим на філософа, ніж на поета, завжди стриманий, а, однак, з помітним сумом в очах, під яким ховалися переживання усіх тих жахучих років під совєтською владою, під постійним тавром арешту та запроторення на Соловки „ворога народу" — брата Миколи, відомого поета, перекладача та історика літератури, який разом з М. Хвильовим кинув гасло европеїзму України: „Геть від Москви!" Як, отже, можна дивуватися, що Михайло, маючи таке неможливе для існування ім'я, не лише не виявляв своїх поезій, а писав, як казали, „у шухляду" та ще і під псевдонімом М. Орест, під яким і залишився надалі? Скільки поезій він привіз у тому славному 44-му році до нас — вже не пригадую, але, бачите, не забулася, однак, таки постать його, коли читає з явним зворушенням оці недруковані вірші, що до цієї хвилини жили тільки в його пам'яті і не міг їх уділити ні виявити нікому.

Тримаючи тепер ці картки в руках, мені чується його рівний, а, однак, тремтячий голос, коли читає свій „Тестамент", написаний вже після арешту брата: „Ободаль від людей, злочинства і пороку, плекай душевний мир і тишину глибоку і чисті помисли, посталі в тишині, надійно

(Закінчення на стор. 3)

М. Орест

* * *

Погожий ранок. Дзвінко рже мій кінь
І рветься у гостинну далечінь;
Бринить повітря як шептання лір
І край неспізнаний сп'яняє зір.

Лишив я позад себе чад пожеж
І тугу стоптаних, кривавих меж.
О як відродини прийти могли
По зла шуганню і бурханню мли!

Як сонце, замок на горі встає,
А в замку тім каплиця тиха є —
Овіяна сіянням корогов,
За мене молиться моя любов.

Мчи, коню мій! В незнане і в дива!
Вітальним шумом кличуть дерева
До замка, в заповітну далечінь
І край доріг тремтить блаженна тінь...

З архіву О-КИ

Петро Кононенко

ОСВІТА: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

V

Наслідок: *у багатьох областях України досі в становищі переслідуваної навіть є... державна — українська — мова* (і ніхто за це не покараний хоча б морально, бо ж ми домоглися децентралізації, приниження, а то й усунення ролі, влади держави!); *орієнтація на реґіоналізм призвела до закріплення розчленованости України за етнічним, мовним, культурним чинниками;* замість українознавства деякі управління освіти (і не тільки на Сході, а й в Закарпатті) настирливо культивують крає- і країнознавство та народознавство (з акцентами або на тому, що історично, мовляв, „зформувалася нова спільнота людей — радянський народ", або на тому, що у нас, як говорили на Донеччині, проживають 112... націй; саме так: не представників етносів чи націй, а — націй!..); прямо релігійною святістю наділяють деякі керівники мітологему про переваги „загальнолюдських" (не уточнюючи через лукавство чи й неосвіченість, яких це „демократій" — як у Чечні? „Братерства" — як на терені колишньої Юґославії? „Свободи віросповідання" — як у мусулман?!) цінностей, а українські здобутки освіти, науки, культури, до яких належать — світових, чи, як твердили століттями фальсифікатори, „хуторянських"?

У цьому аспекті особливо рельєфно проглядає і версія „реґіоналізму": освіта в Київській Русі, часу Хмельницького, Мазепи, УНР служила ідеї й справі консолідації суспільства, науки. *Реґіоналізм можливий у питаннях виробництва, частково — економіки. Але в питаннях освіти, науки, культури, духовности, політики, державного будівництва для України він згубний.* Молодий організм не витримає відцентрових потоків, не зформується як цілісність.

Ще раз про мову: *дуже вже полюбляють деякі „демократи-інтернаціоналісти" і такі мітологеми, як версії „двомовности", „подвійного громадянства", не національної держави, а „громадського суспільства", багатонаціональности (етнічности) та багатокультурности.* При цьому клянуться в патріотизмі. Але — лицемірно. Бо разом з концепцією реґіоналізму (як шляху до сепаратизму й автономізму), це може призвести до одного: закріплення роздрібнення України ще й засобами системи освіти. Отже, коли говорити мовою реальности: перетворення освіти на інструмент антидержавної ідеології й практики.

Можна сказати: перший проєкт вийшов 1992 р. А тоді ж...

***

Тоді ж у г. „Освіта" була опублікована моя Концепція національної освіти. У ній говорилося: наша освіта має базуватися на принципах: гуманізму, демократизму, права і бути насправді національно-державною. Це означає, що в Україні можуть існувати найрізноманітніші типи шкіл, вони мають і право, й обов'язок на пошук, ініціятиву, новаторство, належний автономізм, але: на базі державних програм, принципів, інтересів, правових норм.

Спеціяльно виділялася проблема мови. За умов СССР в Україні заборонялося називати підручники з української мови (літератури, історії, культури) „Рідна мова"... Могла бути лише „родная речь", „родной язык" стосовно російської. Навіть для дитячих закладів програми складалися в Москві. І нині є „мислителі", що твердять: вибір мови — це питання „прав людини"; вступний іспит з української мови може зашкодити відбору найталановитішої молоді; є закон, згідно з яким мовою можна оволодіти до 2000 року; до скарбів „світової" освіти й науки ми можемо прилучитися лише через російську; так склалося історично...

Але відомо: уся наша історія писалася так, що ми стали і „молодшими" братами, і недержавним (психікою, розумом, волею) народом та неповноцінною нацією, через що й наші герої-борці за суверенітет та свободу — стали „зрадниками, п'яницями, розбійниками", а зрадники й навіть вороги — героями... Нам пропонують виховувати на „світових", а не „національних" цінностях, „забуваючи": наші прапредки були творцями Трипільської, Березинецької й Черняхівської цивілізацій, могутньої держави Київська Русь і ще того часу стали творцями — власної мови й писемности, своєї релігії й філософії (антеїзму, серця), педагогіки (Поучення дітям" В. Мономаха) та права („Руська правда" Ярослава Мудрого, „Вивід прав України" — конституція П. Орлика, універсали УНР тощо), досягли найвищих здобутків у хліборобстві (у тому числі й в Австралії, Канаді, ЗСА), промисловій сфері, науці (Україна — космічна держава). Ще в XVII ст. Україна визнавалася найосвіченішою нацією-державою. Українське воїнство, полководці найвище оцінювалися Кромвелем, французькими, німецькими, інших країн державцями.

Нам же — центрові Европи! — усе ще рекомендується увійти „в Европу", коли не русифікуватися, то англізуватися...

По-фарисейському „забуваючи" і нашу справжню історію, освіту, науку, культуру, і те, що мова — це не просто один з предметів. Мова — універсальний феномен, що є основою не тільки усіх предметів навчання та виховання, а й

(Закінчення на стор. 3)

ПОЛІТИЧНА...

(Закінчення зі стор. 2)

Застосування політичної корупції новонезалежної держави для якоїсь політичної цілі може довести таку державу до розвитку в її нутрі деструктивних сил, навіть може спричинити розвиткові т. зв. п'ятих колон, може привести до того, що політична еліта держави може вичерпатися витраченням своєї енергії і часу на нагромадження багатства, а не на потреби здорового розвитку суспільства, забезпечення своїй державі тривких позицій в міжнародному суспільстві держав, може довести навіть до дисінтеґрації нації чи держави. Корупція може викликати в державі революцію, військовий переворот, може довести до перебрання в державі влади і запровадити диктатуру чи то однією особою, чи, що найправдоподібніше, якоюсь певною групою змовників.

Дорогою політичної корупції, як мінімум, держава може посунутися в сторону ослаблення адміністративної спроможности на різних рівнях державних влад, до підірвання рівноваги між етнічними меншинами держави, а навіть і до затрачення леґітимности.

Якщо в українській державі свідомо практикується механізм політичної корупції, то треба надіятися, що принаймнеше це не є відруховe, механічне, чи віддзеркаленням нашого смутного минулого, а вимушене невідрадними обставинами нашої теперішности. На нашу думку, навіть свідоме застосування практики політичної корупції, як політичного рішення питання публічного інтересу держави, це „бавлення вогнем". Високим національним інтересом України є, щоб доложити всіх зусиль, щоб якнайскоріше, якнайґрунтовніше в нашому суспільстві усунути корупцію, а головно її позбутися на всіх рівнях державної влади, зокрема на вершинах.

Про ...

(Закінчення зі стор. 2)

проростуть у нетутешні дні..."

Невідомо, чи доля, чи вдача причинилися до того, що таким, як писав у тому тестаменті, він став. Ми слухали його мовчки, щоб не сполошити поетичної сповіді людини, яка після років приречення до мовчання вперше відкрила перед нами своє серце і душу. Орест став частим гостем у нашій хаті, де велися довгі і гарячі літературні бесіди і де засідали при одному столі він і нові друзі: Микола Шлемкевич, Славко Гординський, Юрко Стефаник, Богдан Нижанківський, де вперше відбувався довгожданий діялог між сходом і заходом України. Цей наш Львів — це була лише коротка зупинка для М. Ореста на його самітньому життєвому шляху.

Нас розділили воєнні події — ми переїхали до Америки, він залишився в Німеччині, де став керівником Інституту літератури в Мюнхені і де врешті таки появилися друком його поезії у п'яти томах. Для мене, однак, цих п'ять поезій, записаних на аркушах рукою М. Ореста, — це скарб, більший від п'яти друкованих збірок, бо у них вміщується постать цієї висококультурної і шляхетної людини, так як я її пізнала, і про яку тепер вже ніхто не згадує і поезій якого ніхто не читає... А ще важливіше, що той мій „скарб" належить до тих, що лишилося з цілого мого „Mon Bijou" у Львові...

О-КА

ОСВІТА...

(Закінчення зі стор. 2)

почуттів, мислення, пам'яті, отже — світовідчуття й світорозуміння, совісти й чести, етики й естетики, зрештою — мірою освічености й духовности, мудрости й гуманізму, державної гідности кожної людини, нації, держави. *І важити на державну мову — це важити на саму державу; не прагнути оволодіти мовою — означає не що інше, як виявляти низький рівень свідомости, інтелекту, або дрімотне невігластво, або орієнтацію на чужі інтереси та сили.*

Тому не може існувати формула: українська мова має вивчатися в усіх закладах освіти. Правочинною є лише така: *навчання і виховання в усіх закладах системи освіти України здійснюється державною — українською мовою.* Разом з тим держава ґарантує вільне вивчення громадянами України усіх інших мов, культур, духовних традицій. І так само: усі підручники мають бути написані не тільки українською мовою, а й з позицій українознавства — як філософії та політики держави. Загалом: як державна мова, так і українознавство має бути і предметом, і генеруючою системою базового змісту освіти, науки, культури.

Мова, українознавство — і наймогутніші, універсальні чинники, і водночас ґаранти духовної, державної єдности суспільства. Тож мають і зміцнювати державу, і захищатися неї всіма засобами влади.

І саме з урахуванням усіх реальностей говоримо про необхідність *створення Концепції та Програми системи освіти України — тепер уже суверенної, незалежної держави, що не може розвиватися по висхідній без такої, яка б відповідала становищу та історичній ролі, державно-національної системи освіти: державно-національної, правової, гуманістичної, демократичної і змістом, і формами, системою управління.*

Нагадаємо: Володимир Мономах, Г. Сковорода, Т. Шевченко, М. Максимович, М. Грушевський, інші видатні педагоги та державні діячі завжди мислили в синтезі освіту й виховання, науку й культуру, зміст, форми освіти і принципи та системи управління, бо, поперше, мислили в єдності людину, землю і космос, інтереси особи, суспільства й держави, проблеми матеріяльного й духовного розвитку. Тому й стояли на позиціях гуманістичної, національно-державної, правової, демократичної педагогіки. Тип людини визначає тип суспільства, тому мета освіти — формування духовної особистости як основи духовної нації, цивілізації, культури. Який педагог, керівник — такий учень. Елітну людину, націю може зформувати тільки елітного духу інтеліґенція, школа, — таким було кредо світочів вітчизняної педагогіки. Коли вона торжествувала — наставали періоди розквіту.

І навпаки: совєтська педагогіка орієнтувалася на російсько-імперський месіянізм і тоталітаризм, а тому — на деперсоналізацію, деклясованість, денаціоналізацію, що неминуче вело до деґуманізації, суспільної деґрадації, кризи і людини, і держави, й освіти.

Яким шляхом підемо і якого ідеалу хочемо ми?

Світ дивиться на Україну, бо саме місцезнаходження її визначає найвідповідальнішу історичну місію. Історичним вимогам має відповідати й система освіти.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

Два 100-літні ювілеї в княжому Перемишлі

В неділю, 29-го жовтня ц.р., в Ґалерії КУМФ в Торонто відбулася надзвичайно цікава і корисна культурно-освітня імпреза, якої організатором був місцевий відділ Земляцтва „Перемищина".

Про княжий Перемишль і його значення в житті української культури, читачі посторінки порівняльно мають змогу читати в різних українських діяспорних часописах. Це знаймоє місто розташоване по обох боках Сяну, формувало нашу культуру протягом багатьох віків. В ньому від найдавніших часів велась величезна просвітительська праця. Мешканці цього прекрасного міста брали активну участь у могутньому духовому процесі ще перед періодом Київської держави.

Щоб наблизити хоч би уявно ці велетенські осяги Земляцтво „Перемищина" в Торонто, за допомогою Андрія Чорного, який власним коштом перевіз із Перемишля до Торонто виставку, її влаштувало в Ґалерії КУМФ, даючи можливість присутнім пізнати в широкому розумінні процеси просвітницькі, а зокрема два визначні ювілеї, а саме: 100-річчя української гімназії і 100-річчя жіночого інституту в цьому місті.

Цю знамениту виставку відкрив голова Земляцтва „Перемищина" в Торонто інж. Петро Ковальчик, який в коротких, але змістовних словах привітав своїх земляків і багатьох любителів цього чарівно-красивого реґіону. Після введення присутніх в програму вечора, попросив мґра Ярослава Стеха виголосити тематичну доповідь п.з. „Актуальні проблеми Перемищини і її культурно-освітня база на тлі 100-річчя української гімназії і дівочого інституту". Ця доповідь панорамно представила духовокультурний портрет минулого і стисло пов'язувалася із сучасними незавидними подіями, які мають місце в цьому реґіоні, де живе чимало українців. В доповіді було наголошено, як століттями утверджувалася українство і як воно мусіло боротися за своє існування. В який спосіб дві ювілейні освітянські установи, відомі на весь світ, спряли українській справі. Як найкращі сини України з цього реґіону утверджували і утверджують славу надсянської землі.

Після доповіді присутні мали змогу оглянути годинний відеофільм на тему цьогорічного центрального українського фестивалю пісні і танцю, що відбувався від 29-го червня до 2-го липня ц. р. в Перемишлі. На жаль, ця найважливіша культурна подія не лише для українців Перемишля, але цілого нашого народу, відбувалася в атмосфері антиукраїнських погроз, брутально понижаючих написів та терористичних дій деяких польсько-шовіністичних угрупувань. У фільмі також показані уривки із з'їзду перемиських гімназистів та окремі фраґменти польського вандалізму над колишнім катедральним українським собором св. Івана Хрестителя в Перемишлі.

На закінчення зустрічі виступив А. Чорний, колишній голова торонтонського Відділу Земляцтва „Перемищина", а коли повернув на постійне життя до Перемишля, очолює як голова міську управу Об'єднання Українців в Польщі. Після його короткого слова присутні задавали різні питання з різних ділянок, на які А. Чорний давав вичерпні відповіді. Серед багатьох проблем, з якими борикаються українці Перемищини, на чоло висувається проблема: втримати українську школу ім. М. Шашкевича та в міру наших сил і спроможностей допомогти, щоб утвердився новостворений 2-го вересня ц.р. український ліцей, при цій „шашкевичівці", який має надзвичайно тяжкий старт, брак шкільного приладдя і належних для шкільного вжитку приміщень. На виставці було експоновано найновіші українські видання, а саме: „Акція Вісла" Євгена Місили, „Закерзоння" Богдана Гука, „УПА в світлі польських документів" Євгена Місили та багато інших, а серед них були книги перемиських авторів „І стверди діло рук наших" о. мітрата Степана Дзюбини, „Вояки армії УНР інтерновані в Польщі" д-р Олександер Колянчук, дві окремі книги, одна присвячена 100-річчю української гімназії, а друга 100-річчю дівочого інституту та інші. Вчитуючись в сторінки тих видань, відчуваємо, що це істинно наші коріння, жили, що наповнюють нас земними соками, без яких ми не будемо жити, попросту повсихаємо і для нас трудниці другого тоді вже не будуть цікавити. А це страшне, жити без надії. Не цікавитися і не сподіватися, що завтра зійде сонце, не вірити, що день розвіє темряву, що зло впаде, а з ним всяке мракобісся й на його місце прийде добро, наука, щастя. Кожна людина — каже Чорний — не дивлячись на трудноці намагається поліпшувати не лише матеріяльні умови свого життя, але й духові. У нас підготовлені матеріяли до двох нових книжок, на жаль, не маємо фінансових спроможностей їх видати. На на українців багато натисків, але ми не піддаємось. В цьому роми ми заснували в Перемишлі дитячий садочок, який повинен стати підсоннями для українського шкільництва. Наша свідома роля наштовхує нас прямувати до мети, самим творити вартості, які є частиною нашого життя. Потішає факт, що в нас мимо труднощів люди не цураються свого, по своїх змогах працюють і часто безкорисливо віддають свій труд на громадське діло.

На закінчення зустрічі голова Земляцтва інж. П. Ковальчик висловив щиру подяку всім, які прибули і які причинилися до цієї імпрези, телевізійній програмі „Контакт", яка цю незабутню зустріч записала на плівку. Довго присутні при каві і солодкому дискутували, оглядали унікальну історичну виставку, деякі на світлинах впізнавали себе за молодих років і всі були однозгідні, що такі культурно-освітні імпрези конче треба організувати.

Якщо ви маєте можливості і бажання фінансово допомогти українцям Перемишля, просимо складати свої пожертви на адресу: Association "Peremyschyna", 65 Southport St., Apt. 703, Toronto, Ont. M6S 3N6.

Я. Назиревич

Никифор Дровняк — маляр з Криниці

Лемки з Криниці оповідають про бездомну глухоніму жебрачку Євдокію Дровняк, яка свого часу носилася з хлопчиком і скоро в біді та нужді померла. Тендітний і хворобливий, зовсім осиротілий, непоказний хлопчина Никифор був зданий на ласку других, волочився по вулицях та довколичних лісах і назагал сторонився людей та своїх ровесників, які його недолюблювали. Він одідичив по мамі страшне каліцтво — був також глухонімим. Для лемків з Криниці Никифор був бідним, божим чоловіком, людиною не з цього світу, з нього насміхалися і його не поважали. Одне, що він охоче робив, це скрізь малював — на вулицях, смітниках, мурах тощо. Не ходив до жодної школи й був анальфабетом. Не мав ані фарби, ані олівців, ані пензлів, ані полотна. Малював вуглем на клаптях паперу, на стінах, навіть на пуделках з папіросів або шкрябав патичком на землі чи в піску. Легенда про маляра Никифора Криницького (бо з Криниці) зростала, а спеціяльно зацікавились ним польські мистці.

Никифор це направду феномен і унікат, як людина і як мистець. Мати часто водила його в дитинстві до церкви на різного роду відправи, і тому в його творах раз-у-раз віддзеркалюються ікони й події з життя святих. Він також залюбки рисував чудові, кольоритні краєвиди, гірські прірви й потоки Лемківщини. В його малюнках можна легко дошукатися любови до свого рідного кореня і своєї бідної спадщини. Містечко Криниця — це знане лічниче й туристичне середовище, тому творами Никифора невдовзі зацікавилися не тільки лемки, але й багаті туристи. Никифор зовсім не дбав про заробіток, він дальше проводив надзвичайно скромне, нуждене життя, проте з часом деякі доброзичливі люди зайнялися його адміністрацією його творчости, влаштували для нього притулок і забезпечили вбранням та харчами (Банах).

Народився Никифор, правдоподібно, 1895 року, а помер хворовитим на леґені в році 1968. Під час акції „Вісла" його теж було переселено, як і інших лемків, на західні „визволені" землі. Але він якимось чудом зумів повернутися, збідований і вкрай виснажений, без жодних засобів до життя.

Одного разу польська поліція заарештувала його за вигадані зв'язки з УПА, проте мусіла відпустити. Це, однак, не завадило згодом полякам привласнити його здібності, іменуючи його скрізь „польським артистом-малярем". Його картини опинилися на міжнародних виставках у Франції, Німеччині та інших країнах. Між іншим, Никифор був дуже продуктивним. Кажуть, що по ньому зосталося біля 30,000 картин, переважно в руках його покровителів. Очевидно, що з бігом часу, особливо в останніх роках свого життя, Никифор послугувався фарбами та іншими модерними мистецькими засобами. Попри злидні й спадкові сухоти, він потрапив викресати з себе неймовірну природну енергію, творячи серед невимовно важких обставин. Никифор — це наче синтеза кволого, людського єства й могутнього вродженого таланту.

Поховано Никифора на його прадідівській землі, в Криниці. Не багато лемків взяло участь у його похороні, бо більшість із них після акції „Вісла" так і лишилися на західних землях. Лише нині ім'я Никифора і його творчість стають посправжньому відомими в Україні.

Д-р Володимир Боднар

ПОДІЇ

КОНФЕРЕНЦІЯ „УКРАЇНСЬКО-ЄВРЕЙСЬКІ ДІЯЛОГИ"

Ню Йорк. — Товариство Українсько-Єврейських Зв'язків, Американська асоціяція євреїв-вихідців із СССР та Рада культурного просвітництва серед євреїв влаштовують першу наукову конференцію „Українсько-єврейські діялоги". Конференція відбудеться у неділю, 3-го грудня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Початок о 10-ій год. ранку. У ній візьмуть участь Анатолій Зленко, проф. Тарас Гунчак, Андрій Григоренко, Євген Страхів, Олександер Бураковський, Володимир Шпилюк, рабин Натан Ротманн та інші.

В справі медичної допомоги

Як вже повідомлялось в „Свободі" з 15-го березня ц.р., про лікування дітей онкогематологічного профілю в Україні, Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля переводить збірку на придбання сепаратора клітин крови для лікування дітей, хворих на левкемію. Цей апарат є призначений Обласній Дитячій Спеціялізованій Лікарні у Львові, і він є критично потрібний у рятуванні життя щих наймолодших жертв хвороби рака. Дотепер українська громада в Америці відгукнулась на наш заклик допомогти в цьому ділі і вже зібрано (разом з приростом відсотків) 24,782.50 дол., а потрібно ще 9,000 дол.

Тому хочемо пригадати, що життя багатьох дітей, хворих на левкемію — в більшості як наслідок чорнобильської катастрофи — залежить від лікування сучасними способами та коштовною новою апаратурою, яку не виробляють в Україні, але яку ми на Заході можемо їм придбати.

Дуже просимо всіх тих, хто ще не мав змоги виказати своєї помочі цим дітям, прислати свій даток. Чек просимо виставити на: Children of Chornobyl Relief Fund — Separator і вислати на адресу: Children of Chornobyl Relief Fund, 272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078.

Оксана Бакум

Празник церкви Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі

Українська католицька церква Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо, рік-річно особливо святкує свій празник. Ранком у неділю 15-го жовтня 1995 р. відбулася торжественна Служба Божа, яку відслужив о. парох Іван Чировський і виголосив відповідну до свята проповідь. Ще з давніх часів наш богоцільний народ обрав Пресвяту Богородицю своєю покровителькою і заступницею. Зокрема: Козаки, Січові Стрільці та вояки УПА прибігали під її покров, молилися до Неї і просили в Неї благословення та порятунку. Свято Покрова Пресвятої Богородиці уважалося як третє за чергою найбільше свято після Різдва Христового і Воскресіння. Козаки у свої походи брали завжди з собою образ Пресвятої Богородиці. Будуючи нові церкви в Україні, вони в першій мірі присвячували їх під Покров Пресвятої Богородиці. Папа висловився, що найбільше, набожне почитання Богородиці є в східньому обряді, а переважно в Україні. В Україні занотовується біля 350 чудотворних явищ Пресвятої Богородиці. Хоч би згадати кілька: Зарваницю, Белз та Самбір. І цікаво, що в часах релігійних та національних катаклізмів, як голоду чи війн, Пресвята Богородиця, зображена на образі в Самборі, плакала рясними сльозами. У часі більшовицької інвазії, її рятували та перевозили в різні, безпечні місця.

Покров, це полотняна заслона, яку колись в Середній Азії носили жінки, аби в разі піскової бурі прикривати лице та дітей. Ще і тепер там це практикується. Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький перед своєю смертю мав Божу візію і предсказав, що наша українська церква буде цілком зруйнована, але відтак відродиться і стане помостом до з'єднання всіх наших церков і в поширенні християнства аж по береги Тихого океану.

Під час Служби Божої співав церковний, мішаний хор під батутою інж. Зенона Мягкого. Опісля в залі Святопокровського осередку відбулася святочна програма і празничний обід у заряді Сестринства. Під стіною на столах були естетично і хронологічно розміщені, побільшені фотографії з життя парафії, від початків її існування, яку влаштував інж. Василь Гаврилко з власного архіву. Патріярх Йосиф посвятив наріжний камінь під будову церкви і осередку, а потім саму церкву. Отець парох І. Чировський спільною молитвою „Отче наш" відкрив програму і посвятив трапезу. Програмою проводив Семен Кріслатий, голова президії церкви. Учні кляс катехизації при парафії, в гарних, національних строях відспівали пісні: „У поклоні Пресвятій Богородиці" та деклямували уривки з поем. Виступали: М. Мігелич, Х. Дубчук, Х. Мігелич, В. Кріслата, С. Милян і Т. Мацех. Орися Гудз відіграла на фортепіяні „Червона Калинонька" укр. народна пісня, муз. М. Барабаш і „Сонатину" (М. Клементі). Треба зазначити, що празничний обід був влаштований в пам'ять 10-ліття відходу у вічність великого поета і мученика за ідеали людства та України, Василя Стуса. Доповідала про нього недавно приїзша з України Христя Чабан. Василь Стус це поет і письменник та нескорений борець за права нашої самостійности і незалежности.

Опісля Аркадій Продан рецитував поезії В. Стуса.

На закінчення програми церковний, мішаний хор відспівав три релігійні пісні: „Під Твою милість" Гайворонського, „Пречиста Діво" та „Боже, Великий, Єдиний".

Семен Кріслатий подякував виконавцям програми, поодиноким референтурам, а спеціяльно господарській, за їх працю, а зібраним за участь та зрозуміння. Молитовною піснею о. парох І. Чировський закінчив цю вдалу імпрезу.

Д-р Володимир Боднар

У СМУЗІ ҐАЗИ заарештовано п'ятьох терористів, які плянували вбити голову Палестинської визвольної організації Ясіра Арафата. Всі п'ятеро — активні прихильники ісламського фундаменталіста Абу Нідаля, запеклого ворога Я. Арафата і одного з найбільш небезпечних терористів у світі. Тиждень тому вони прибули на територію палестинської автономії з Альжиру і Лібії. Я. Арафат з приводу цього запевнив, що не боїться атентату, бо як глибоко віруюча людина знає, що ніхто не уникне призначеного долею.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
Ділиться сумною вісткою з нашим громадянством, що 29-го вересня 1995 року на 70-му році життя відійшов у вічність

СВ. П.
мистець-маляр
ДІОНІЗІЙ ШОЛДРА
довголітній член Об'єднаних Мистців Українців в ЗСА.

ПОХОРОН відбувся у його рідному місті Тернополі на Україні.

Вічна йому пам'ять!

УПРАВА УЛМКлюбу

КОМЕНТУЮЧИ ПРОПОЗИЦІЇ „окремих політичних сил" перенести вибори до Державної думи на пізніший час, лідер Комуністичної партії Росії Геннадій Зюганов сказав на скликаній з приводу цього пресовій конференції у парляменті: „Якщо в наших громадян відберуть можливість своїми голосами під час виборів змінити ситуацію в країні, то це приведе до надзвичайно тяжких наслідків". На думку Г. Зюганова, намір перенести вибори базується на „цілковитому провалі чеченської авантюри, де переговорний процес зайшов у глухий кут", а подруге — нічого не вийшло зі спроби зформувати сильну підтримку президентові у формі двох проурядових бльоків — прем'єра Віктора Черномирдіна і спікера думи Івана Рибкіна. Вже тепер можна бути певним, що вони не дістануть багато голосів. „Так звані демократи нічого єдиного не представляють, їх чекає неуспіх, тому вони й не хочуть виборів",— вважає російський комуністичний лідер.

„Кланяється..."

(Закінчення зі стор. 1)

льної Державної Телекомпанії України, вона приїхала вперше до ЗСА, на запрошення керівника програми „Година українських мелодій", Романа Мариновича, що відзначує тепер 40-річчя своїх програм в ЗСА.

Тепер, як розповідає нам, роз'їжджає по різних українських громадах, бере участь у ювілейних концертах, а де може також у інших зустрічах з українцями. Вона вже стрічалася з громадами Філядельфії, Балтимору, Ню Бронзвику, вибирається до Вашінґтону та Чикаго, а відтак приїде до Ню Йорку.

Нас цікавить, як це сталося, що наша гостя познайомилася із Р. Мариновичем і довідуємося, що це сталося на святкуваннях 50-річчя УПА в Україні, спільна праця довела до переписки, а тепер до її приїзду тут.

Треба знати, що Х. Стебельська провадить не лише народними програмами в телевізії, але часто її просять підготовляти мистецькі програми для святкувань різних національних річниць, і саме так було із 50-річчям УПА.

Але головне її завдання — це популяризація справжньої незвиченої народної творчости у постійних телевізійних програмах. Ми добре знаємо яке велике значення має сьогодні телевізія і який має вплив на глядачів, то ж не диво, що Х. Стебельська випрацювала тепер, коли вона здобула на конкурсі перше місце на звання керівника програми народної творчости державного телебачення широку та цікаву програму, про яку нам багато в редакції розповідає. У її широких та цікавих плянах вона задумує крім обов'язкової щотижневої програми вести також ще щоденний український календар, яким бажає викликати у глядача цікавість, а при тому привчити до різних наших ритуалів, народних свят, державних, релігійних. Тому у неї бажання спілкуватися тут із старими українськими родинами інтелігентів, пізнати з оповідань чи книжок давні, так забуті тепер норми доброї поведінки, чемности у відношенні до Церкви, держави, до родини чи одних до других.

— Бачите — каже вона з питоменним для неї темпераментом і захопленням — у нас бракує на ці теми тепер і знання, і відповідної літератури. Тому я дуже надіюся, що тут зможу зустрітися з українськими родинами, із членкинями Союзу Українок, в якому я також працюю в Івано-Франківському, з особами, що мають у тому напрямі літературу, чи свої спомини, може відеокасети чи стрічки. Все це бажаю призбирати, щоб працювати над українізацією добрих звичаїв, що так призабулися через роки совєтизації в Україні, а і тепер економічні обставини не сприяють їх плеканні. Але я на це не зважаю, бо завжди шукаю за позитивними моментами, або як допомогти, щоб такі були. І тому тут я також про ці позитиви в Україні розповідаю. Ось, наприклад, про те, що наші діти зі захопленням відкривають Святе Письмо, наша молодь вишколюється, а нам треба інтелектуальної верстви і це якнайскоріше.

— А які ваші враження у тому короткому періоді перебування тут?

— Якось так складається, що я завжди бачу позитиви. І так мої враження із зустрічі з українцями ЗСА позитивні, радію, що маємо тут так багато молодих професіоналістів, вражає точність, чемність — саме ціхи, які ми повинні в Україні набирати. Тому я так дуже бажаю у своїй майбутній програмі включити всі ці прикмети так занедбані у нас. Прошу вас дуже, подайте мою адресу в Івано-Франківському з проханням, щоб читачі „Свободи", які мають будь-які матеріяли саме із цієї ділянки, в українській мові чи переклади, давні й теперішні листівки все, що зберіглося серед українців, а що торкається вищого щабля етикети, пересилали на мою адресу. Тут ідеться про українізацію способу життя про те, щоб ми дорівняли Заходові, не покидаючи притому наших питоменних народних звичаїв. Ось тут вам моя адреса: 284014 м. Івано-Франківське, вул. С. Бандери, дім 62, кв. 62. Чи думаєте, що хтось відгукнеться? Нам так бракує літератури із цієї ділянки. Та ж українці мусять знати не лише народні звичаї і їх розуміти, але і мати ширше зрозуміння людської поведінки, людської душі...

Здається, що Х. Стебельська має найкращу можливість передати це, що думає, бо в сьогоднішні дні телевізії, це найбільш популярна і доступна форма зацікавити глядача та його щось доброго навчити. Як далекі і шляхетні пляни нашої гості в порівнянні з тими американськими програмами, що їх тепер передають в Україні. І хочеться побажати їй так, як вона бажала в редакції „Свободи": „Дай Вам Боже, що на світі гоже!"

Ш. ПЕРЕЗ...

(Закінчення зі стор. 1)

тидемократичних діях. Наприклад, на думку лідера опозиційного бльоку Лікуд Бенямина Натаняґу, переслідування правих політичних сил „є нічим іншим, як полюванням на відьом і маккартизмом у його чистому прояві". А тим часом чільний представник правлячої Лейбористської партії Хаїм Рамон закликав уряд до безкомпромісової боротьби з правими, які підривають законну владу в Ізраїлі.

Україна і Мадярщина дійшли до порозуміння

Київ. — Голова Верховної Ради Олександер Мороз 10-го листопада зустрівся з амбасадором Мадярщини в Україні Лорандом Тотом. Сторони відзначили високу ефективність праці міжурядової комісії з питань забезпечення прав національних меншин, яка випрацьовує механізми гармонізації законів обох країн.

Як зазначив Л. Тот, „у Східній і Центральній Европі сьогодні однією з найболючіших проблем є національна, але Україна і Мадярщина можуть бути прикладом і моделлю для Европи у міжнаціональних відносинах".

З 50-літтям Вітаємо!

Д-р В. і І. Жила

Щасливі будьте шановні і достойні ювіляти, Ирино і проф. д-ре Володимире Жила! Вітаємо з золотим вашим весіллям!

Наша іміграція і еміграція можуть похвалитись багатьма досягненнями, але не багато родин можуть похвалитись золотою річницею спільного подружнього життя, не багато. Тому радість у нас сьогодні і вияв щастя мусить бути особливий. Адже все людське і природнє від Бога. Знаємо, що й вік наш і доля наша від Нього. Тому і радість за вас і з вами наша незвичайна.

Цього місяця ви, напевно, не раз будете згадувати 21-го листопада 1945 року, коли після пережитого під час страшної Другої світової війни, незважаючи на непевність за завтрішній день, без засобів на життя, без гроша, як кажуть за душею, вирішили у таємничу майбутність іти з поєднаними серцями і душами, всупереч усім, може й нелегким, несподіванкам, які очікували мугть на шляхах життя. Немає грошей, ну й що ж? Адже до розпорядження був найбільший скарб людини від Бога — любов! Вона й перемогла. І веселіше стало, коли прийшли на вашу радість три священики. Отець Хабурський вінчав в присутності пароха української філлядської церковної громади о. Юрія Карпінського. Був іще один священик, нехай простить нам, що не пам'ятаємо його ім'я. Крім того ж, церква св. Хреста в Австрії, побудована в 1726-38 роках поблизу берегів Драви, по вінця була виповнена людьми, які раділи разом з усіма. Не забувся і чудовий спів хору, зорганізованого Л. Туркевичем. А скільки цікавих і незнайомих людей навколо? Вони вперше бачили весілля людей з незнаної їм України. І в ті хвилини щастя забулись усі злидні й небезпеки. Наречена, Ірина, була щаслива, бо біля неї були її мама і сестра. І вона виходила за любу їй людину. Наречений не мав нікого. Інколи біль і жаль підкрадались до його серця. Але хор підвищеним тоном співу та радість нареченої виривали з обіймів думок і уявного перебування в колі рідних в рідній Україні. Біля нього була радість, щастя, життя. Зараз ще наречена, а після деякого часу стане дружиною, до якої палкість щирої любови не згасне ніколи.

Весілля, хоч і відбувалось в австрійській хаті, але ж скільки друзів і знайомих було. Хлопці й дівчата співали весільних пісень. А присутні гості-австрійці цікавились піснями і українськими весільними звичаями. Правда, як кажете, столи не вгинались від страв, але було таки чим погоститись.

І постійно залишалось бажане почуття радости, духовного піднесення, віри, що від цього дня змагання за краще життя буде вдвійку. Бо нікуди гріха діти, а чужина чужиною і часто нагаляла страх і непевність за майбутню долю. Якою ж вона чекає? Де будемо завтра? Зів'ємо тут гніздо, в Австрії, чи поїдемо шукати щастя-долі в інших світах, на інших континентах? Надій на краще було обмаль у світу чужому й непевному. Та вдача українська своєрідна. Не тільки Велика Леся могла без надії сподіватись. Так сподівались і ви й інші. Ви жили мріями. І траплялися завтрашні дні ліпші за попередні, та не надовго. І в настроях і в поведінці людей в Австрії відчувалась непевність. Кожна вістка, кожне повідомлення, які надходили не віщували нічого доброго. Рятувала молодість і оптимізм. А ви тоді були молоді, щойно одружені і повні оптимізму. І вирішили не турбуватись сьогоденням, а вірити в кращу долю, жити майбутнім. І почали жити скромно, але чесно і з вірою.

І без діла не сиділи. Адже Володимир володів німецькою і англійською мовами. А це ж було неабияким скарбом. І Володимир щиро допомагав своїй рідній громаді. Не одного врятував від небезпеки, яка часто підстерігала наших людей. Кожний, навіть маленький успіх в цьому приносив радість, а з нею приходили нові сили завзяття і відданости людям.

Вірила в майбутнє і Ірина. Дуже їй хотілось, щоб її Володимир, її чоловік, став студентом університету. Та як провести це в життя? В Філляху, де жили, університету не було. Треба їхати до Ґрацу, або на захід до Інсбруку. А як це зробити? Після закінчення Другої світової війни Австрія, як і Німеччина, була поділена на зони між переможцями, які не завжди мали до втікачів зрозуміння. Між іншим, чи не найменше виявляли вони зрозуміння якраз до українців.

В той час Володимир носився з думкою про організацію українського табору. Переконати англійців було важко. Щоправда деякі успіхи були. Нашим нещастям був брак єдности, брак довір'я до свого народу. Хіба раз траплялось так, що деякі свої люди руйнували найкращі пляни, а то й здобутки. А фактично, при єдності й вірі й довір'ї до самих себе, українці могли мати свій табір ще перед закінченням 1945 року. Перешкодили у цих великих зусиллях деякі відомі люди, хай їм легенько гикнеться. Очевидно, що деякі факти з минулого в ці дні не варто згадувати. Не історію ж ми пишемо нашої еміграції в повоєнному періоді!

А все ж Володимирові і Ірині щастило, хоч і важко не раз і не два було, та й як важко. Проте, оте вдвійку, виручало і в найгірших ситуаціях. Незважаючи на нелегкість, Володимир, будучи батьком трьох дітей, успішно закінчив університетські студії, здобув ступінь магістра, а згодом і докторат. Це уможливило влаштуватись в університет. І це було нелегко, коли мати на увазі, що Володимир нівідкіль не мав найменшої підтримки. Все треба було самому плянувати, своїм розумом, своїми силами. Єдиним беззастережним і вірним помічником була дружина. Від неї отримував все зрозуміння. Все, що робилось, робилося для добра родини, для дітей. Кожну добру ініціятиву дружина підтримувала всіма своїми силами. Давала поради, піддавала ідеї, співпрацювала, допомагала чоловікові в праці.

Все йшло вдвійку! Спільно працювалось для спільного добра. Тому й приємно згадувати сьогодні минуле: спільну працю, спільні досягнення, спільну радість, а інколи й сльози. Все легше й приємніше, коли йде вдвійку!

Неабияка радість і від діток. Виховали їх в українському дусі. Всі вони мають вищу освіту. Син закінчив Ем-Ай-Ті. Має маґістерський і докторський ступені з Райс університету.

У д-ра Володимира Жили є багато праць. Та, на жаль, як знаємо, видавнича справа сьогодні така коштовна, що думати про видання за власні гроші неможливо, бо їх нема. Це, зрештою, така ситуація не тільки в нього. Є багато інших авторів і науковців, які не можуть видати свої твори через брак фондів. Тому й не диво, що, за словами ювілята, прийдеться „видавати тільки найкраще й найцінніше, а решту надрукувати в формі бібліографії№.

А може комусь вдасться створити новий видавничий фонд? Може варто про це подумати? Колись же були меценати і сьогодні не перевелись!

Наш добрий знайомий проф. д-р В. Жила, статті якого можна зустрінути часто в різних часописах каже, що: „роки на емеретурі використав для українських державних справ, працюючи в Уряді УНРеспубліки в екзилі, а з 1992 року для писання статтей і критичних оглядів праць поетів і письменників, а також науковців у діяспорі, а останньо також і в Україні".

Тепер вивчає постаті й творчі зусилля Патріярхів Йосифа Сліпого і Мстислава Скрипника. Заплянував, за його словами, „написати порівняльну студію, щоб тим самим причинитися до кращого діялогу між нашими національними Церквами". Завершення і цього проєкту щиро бажаємо Вам.

Микола Вірний

Кримські...

(Закінчення зі стор. 1)

жуть загрожувати життю чи здоров'ю людей.

На думку Р. Чубарова, в ухваленні кримської конституції має брати участь не лише Верховна Рада Криму, а й Меджліс як вищий представницький орган кримських татар, об'єднання українських громад Криму та Верховна Рада України. "Ми добиваємось лише національно-територіяльної автономії в межах України, а не самостійної держави, як це дехто нащіптує", — сказав Р. Чубаров.